

VLAAMSCHE STEM, De, dagblad op 1 februari 1915 te Bussum in Nederland opgericht door Alberic Deswarte, samen met enkele andere uit België gevluchte Vlamingen. Zij, Cyriel Buysse, André de Ridder, René de Clercq, Jan Eggen en van 1 juli 1915 af ook Antoon Jacob, vormden met Deswarte de redactie.

Het blad verbond aanvankelijk loyaliteit aan de Belgische staat met trouw aan de strijd voor de ontvoogding van Vlaanderen. Uitgaande van dit ideaal werkten ook Frans van Cauwelaert en Julius Hoste jr. eraan mee. In juni 1915 schreef Deswarte echter een drietal artikelen waarin hij voor Vlaanderen zelfbestuur binnen de Belgische staat bepleitte. Op 11 juli zonden Deswarte en De Clercq, mede namens de redactie en ook uit naam van de radicale Utrechtse afdeling van het Algemeen

DE VLAAMSCHEN STEM

ALGEMEEN BELGISCH DAGBLAD

Een volk zal niet vergaan!

Eendracht maakt macht!

REDACTIEBUREAU:
PALEISSTRAAT 31, AMSTERDAM. — TELEFOON No. 9922 Noord.
De Vlaamsche Stem verschijnt te Amsterdam elke dag des morgens op vier bladzijden.

Abonnementen op vooruitbetaling: Vier Halfjaar van België per jaar 12.00 — per kwartaal 3.00 — per week 1.10.
Vier Halfjaar van Frankrijk: Vier Halfjaar per jaar 14.00 per kwartaal 3.50 per week 1.25.

Hoofdsteller:
Mr. ALEXIS DESWARTÉ

Opzeker:

CYRIEL BUYSSÉ RENE DE CLERCO
Mr. JAN EGBEN. ANDRÉ DE RIDDER

Voor **ABONNEMENTEN** wende men zich tot de Administratie van het blad, PALEISSTRAAT 31, AMSTERDAM.

Voor **AANKONDINGEN** wende men zich tot de Administratie van de VLAAMSCHEN STEM, Paleisstraat 31, Amsterdam.

ADVERTENTIES: 25 Cents per regel.

Nederlands Verbond, een telegram aan Koning Albert ter gelegenheid van de herdenking van de Guldensporenslag. In dit telegram vroegen zij om autonomie voor Vlaanderen. De Koning wenste op dit verzoek niet in te gaan. De bevrijding van België was primair.

Hierdoor ontstond tweespalt in de redactie. De passivisten sloten zich bij de wens van de Koning aan. Deswarte, Buysse, De Ridder, Van Cauwelaert en Hoste verlieten de redactie. Enkel en enkele kozen voor het activisme en stelden de belangen van Vlaanderen boven alles. Jacob en De Clercq bleven van 17 augustus 1915 af het blad in die geest voortzetten. Zij werden financieel gesteund door F.C. Gerretson. Het blad werd van Amsterdam uit verspreid, als voorheen.

De eis tot zelfbestuur werd scherper gesteld en de kritiek op de Belgische regering werd steeds heviger. In oktober zette de Belgische regering Jacob en De Clercq uit hun leraarsambt. Het blad werd ook aan het IJzerfront verboden. Men beschuldigde de redactie van Duitsgezindheid. Volstreekte neutraliteit tegenover Duitsland werd voor Jacob en de zijnen na de breuk met de Belgische regering steeds moeilijker vol te houden, al toonde Jacob zich in zijn publikaties gereserveerd ten opzichte van Duitsland en legde hij sterk de nadruk op de noodzaak van een neutraal België.

De Duitse autoriteiten verboden de verspreiding van De Vlaamsche Stem in het bezette België. Het blad had zeker in de aanvangsperiode diverse fel anti-Duitse artikelen opgenomen, onder andere van prof. Jozef de Cock uit Leuven, en anti-Duitse gedichten van R. de Clercq.

De Vlaamsche Stem heeft zeker een rol gespeeld in de meningsvorming van de activistische flaminganten, ondanks zijn kort bestaan. Op 1 februari 1916 werd de verschijning wegens geldgebrek gestaakt.

LITERATUUR: A. Jacob, *De Vlaamsche Stem* (1920); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, I (1969); - A.W. Willemsen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940* (1969); - *Uit het archief van Frans van Cauwelaert I. Gedenkschriften over Vlaamse Beweging en Belgische Politiek 1895-1918*, met inleiding en aantekeningen door R. de Schryver (1971); - z. ook onder De Vlaamsche Post.

PIETER VAN HEES